Gregor Sanders

**Hermann Adam von Kamp:

“Okuldan Mezara”

19. yüzyıldan bir ilkokul öğretmeni**

Mülheim halkı, 19. yüzyılın en tanınmış öğretmeni, gençlik ve halk yazarı, yerel tarih araştırmacısı ve halk eğitimcisi olan Hermann Adam von Kamp’ı erken dönemde anıtlarla onurlandırmıştır. Onun adını taşıyan bir cadde ile 1914’te yapılması planlanan, ancak savaş koşulları nedeniyle ancak 1929’da Wittthausbusch’ta dikilebilen bir anıt bunu hatırlatır. Oysa von Kamp, Mülheim doğumlu değildir.

H. A. von Kamp, 15 Eylül 1796’da Ruhrort’ta doğdu. Babası Jakob, bağımsız bir boyacı ustasıydı ve Reformcu cemaatin saygın bir üyesiydi. Aile, mütevazı ama güvenli koşullar içinde yaşıyordu. Altı yaşına geldiğinde babası onu bakımevinden alarak şehirdeki ilkokula verdi. Bu okulda, evlerinin komşusu ve aile dostu olan Gisbert Wens görev yapıyordu; Wens, bulunduğu yerin çok ötesinde ün kazanmış, seçkin bir öğretmendi. Von Kamp, hayatı boyunca onunla bağını koparmadı. Wens’in okulu örnek bir okul sayılıyor, yakın ve uzak çevreden öğretmenler onun yöntemlerini öğrenmek için buraya geliyordu. Ayrıca Wens, sahip olduğu bilgi birikimi sayesinde okul dışındaki alanlarda da saygı gören ve danışılan bir çağdaştı. Kendisi aynı zamanda şair ve harita ölçümcüsüydü, piyano yapar, çan dökümünden anlardı ve kamusal ile kilise yaşamında yüksek itibara sahipti. Böyle bir insanın aile evine sık sık girip çıkması, çocuk üzerinde derin bir etki bıraktı.

Von Kamp, babasından ve öğretmeninden, Napolyon’un giderek güçlenen yabancı egemenliği döneminde, onu ileride de yönlendirecek olan bir yurtseverlik anlayışını devraldı.

Anne-baba evi, okul ve kiliseden oluşan bu üçlü uyum, onun içinde daha çocuk yaşta öğretmen olma arzusunu uyandırmıştı. Ne var ki bunun gerçekleşmesi pek mümkün görünmüyordu; çünkü anne ve babası, tek oğulları olarak babasının zanaatını öğrenmesini istiyorlardı.

Anne ve babasının beklentilerinden bağımsız olarak, genç çocuk öğrenme isteğini giderek derinleştirdi. Öğretmen evinden ve papazın kütüphanesinden sürekli yeni kitaplar edinerek öğrenme açlığını beslemeye çalıştı. Dönemin belediye başkanının oğlu olan bir arkadaşıyla birlikte bir öğrenme ortaklığı kurdu. Biriktirdikleri harçlıklarla küçük bir kitap koleksiyonu oluşturdular.

Bu koleksiyonun içinde Krummacher’in Parabeln (Meseller) ve Festbüchlein’i ile birlikte, Christian Traugott Otto’nun Sächsische Kinderfreund adlı eseri de vardı. Bu eser, 1776 tarihli en eski Alman halkokulu okuma kitabı olan Rochow’un okuma kitabının devamı niteliğindeydi ve İncil ile fibel (alfabe kitabı) arasındaki boşluğu doldurmayı amaçlıyordu.

Üç ciltlik “Festbüchlein” adlı eser, teolog ve pedagog Friedrich Adolph Krummacher tarafından esas olarak gençliğe yönelik yazılmıştı. Her

bayram için tarihî anlatılar aracılığıyla gençlerde “dindar duygular uyandırmak ve canlandırmak” hedefleniyordu. Çünkü önsözde belirtildiği üzere: “Bayramlar, bulutlu yeryüzü günleri arasında parlak güneş günleridir. Onlar bu günleri aydınlatmalı ve ısıtmalıdır.”

Moers’te önce gymnasium müdürü, ardından Duisburg Üniversitesi’nde teoloji profesörü ve en son Bremen’de vaiz olarak görev yapan Krummacher’in bu tür çağdaş yazılarından von Kamp çok etkilenmişti.

Rhineland’e Fransız birliklerinin girmesinden sonra, aile işletmesi durgunlaştı; ekonomik belirsizlik ve siyasal güvensizlik döneminde işler seyrekleşti. Ancak bu durum, artık on iki yaşında olan çocuk için bir fırsat oldu. Gösterdiği çalışkanlık, anne ve babasını öylesine etkiledi ki, giderek okul yaşamına yönelme isteğini kabul etmeye başladılar.
Öğretmeni Wens’in ve kendisine ders veren yakın bir akrabasının teşvikiyle anne babası, onun bu içten gelen isteğine nihayet razı oldular. Ancak beklenmedik bir şekilde, dönemin koşulları nedeniyle Wesel Öğretmen Semineri'nin kapatılması, tüm umutlarını boşa çıkardı. Geriye tek bir seçenek kaldı: Başka bir yerde yardımcı öğretmenlik pozisyonu bulup öğretmenlik mesleğine bu yolla girmek.

1812 Paskalyası’nda ilkokul sona erdi; Mayıs ayında ise mezun öğrenci olarak konfirmasyonu yapıldı. O karanlık dönemde henüz mesleki bir görev bulunamamıştı. Bir büroda kâtiplik yaparak ve aynı zamanda özel dersler vererek ilk kazancını elde etti. Bu kazanç, piyano, org ve keman dersleriyle tamamlandı; çünkü bu çalgılara hâkimiyet, gelecekteki bir okul öğretmeninin donanımına dâhildi. Zira o dönemde, okul hizmetindeki düşük gelirle bir pedagojinin tek başına ailesini geçindirmesi neredeyse mümkün değildi; öğretmenler genellikle kilisede orgcu ve kantorluk yaparak ek gelir sağlamak zorundaydı.

Beklenmedik bir şekilde aileye, Mülheim an der Ruhr’da öğretmen Gerhard Heller’in yanında bir yardımcı öğretmenlik kadrosunun boş olduğu haberi ulaştı. Çocukluk hayali böylece gerçekleşmiş oldu. Henüz 16 yaşındaki von Kamp, 9 Şubat 1813’te “alt öğretmen” olarak kızlar sınıfında, halk arasında okul müdürüne verilen adla “eski Heller”in yanında göreve başladı. Burada, meslek için gerekli olan donanımı öğrendi. Devletin halk okulları için öğretmen yetiştirme sisteminin henüz emekleme aşamasında olduğu, yalnızca birkaç seminerin bulunduğu bu dönemde, böyle bir yol alışılmadık değildi.

Mülheim’daki okulun koşulları hakkında daha sonra şunları yazmıştır:

“Öğrenci olarak yaşadıklarımla, şimdi yardımcı olarak karşılaştıklarım arasındaki fark ne kadar da büyüktü. Dar bir mekânda çocuk kalabalığı, gençliğin başıboşluğu ve buna ek olarak, gündüz okulunun ardından çok yoğun devam edilen bir akşam okulu; ayrıca günde birkaç kez verilmesi gereken özel dersler. Eğer içsel tutumum başka türlü olsaydı, bu durum beni kısa sürede okul mesleğinden ürkütebilirdi. Oysa sadık öğretmenim Wens’in yanında temel bilgilerle ve daha çok pratik alanı kapsayan yazılarla tanışmışken, burada pedagojinin ve didaktiğin yeni metinlerini öğrenme fırsatı buldum.”

Onun “öğrenme yılları” boyunca önemli bir etki, Ruhr vadisinde yukarı doğru yer alan şehirde görev yapan vaiz Jakob Gerhard Engels’ten geldi. Öğretmenlerin ve okulların dostu olan Engels, okula ve öğretmen evlerine sık sık gelir, onları iyi niyetle desteklerdi.

1813 sonbaharında, Napolyon’un yabancı egemenliği sona yaklaşırken, von Kamp —bir vatansevere yakışır biçimde— ülke savunmasına gönüllü oldu. Daha sonra bunu şöyle anlatmıştır:

“Gençlik arkadaşlarım gönüllü avcılar olarak cepheye gittiler; ben de onlara katılmak istedim, ancak henüz yeterince güçlü olmadığım gerekçesiyle geri çevrildim. Bunun üzerine Mülheim yerel milis birliğinde yer aldım; Ruhrort milisleri Wesel önlerinde birtakım askerî görevler üstlenirken, bana yalnızca askerî konularda yazışmalarla ilgilenme fırsatı verildi.”

Bir yıllık “öğrenme dönemi”nin ardından von Kamp, anne ve babasının isteğine uyarak, vaiz Engels’in aracılığıyla Berg Dükalığı’nın yöneticisi Kont von Spee’ye başvurdu ve öğretmenlik sınavına girme izni aldı. Bu sınavı Nisan 1814’te üst okul müfettişi Hirsch’in huzurunda verdi ve 27 Nisan tarihli atanabilirlik belgesini aldı. Düsseldorf’taki Kraliyet Hükûmeti’nin Mülheim an der Ruhr belediye başkanına gönderdiği yazı, sınav sonucuna ilişkin olarak şunları bildiriyordu:

“Hermann von Kamp, Mülheim an der Ruhr’daki Kız Okulu’nun yardımcı öğretmeni olarak, kendisine yöneltilen sorulara verdiği cevaplarla bağımsız düşünen ve okul mesleği için büyük vaat taşıyan genç bir adam olduğunu kanıtlamıştır; ayrıca yerel vaizin tanıklığına göre yorulmak bilmeyen çalışkanlığı ve müzikal yetkinliğiyle de kendini göstermiştir.”

H. A. von Kamp’ın atanabilirliğinin, 27 Nisan 1814 tarihinde Düsseldorf’taki Kraliyet Hükûmeti tarafından tasdiki:

“Düsseldorf, 27 Nisan 1814

Aşağıda adı geçen Hermann von Kamp,

(alt öğretmen.)

Hermann von Kamp, Mülheim an der Ruhr’daki Kız Okulu’nda alt öğretmen olarak görev yaparken, kendisine yöneltilen sorulara verdiği cevaplarla, kendisini bağımsız düşünen, mesleğine vakıf ve okul hizmeti için son derece umut vadeden genç bir adam olarak göstermiştir. Aynı zamanda, kendisine verilen görevleri kavrayışında ve bunları yerine getirişinde, yorulmak bilmeyen bir çalışkanlık sergilemiştir.

Kendisi hakkında yapılan tanıklıklar, özellikle de yerel ruhbanın verdiği bilgiler, onun ahlaklı yaşamı, örnek davranışları ve müzikal yetkinliği sayesinde, eğitsel görevleri yerine getirmede güvenilir olduğunu doğrulamaktadır.

Bu nedenle, yukarıda adı geçenin, bir öğretmen olarak atanabilirliğine ilişkin gerekli koşulları yerine getirdiği kanaatine varılmıştır.

Kraliyet Hükûmeti adına Ludwig Freiherr von …

Üst okul müfettişi”

Kusursuz ve ahlaki davranışıyla o tarihten beri övgüye değer biçimde temayüz etmiştir. Bu nedenle kendisine, bundan böyle eğitimini en büyük gayretle sürdürmesi beklentisiyle, uygun bir öğretmenlik kadrosunda bir

boşluk doğduğunda ve yerel makamlarca aday gösterilmesi hâlinde, söz konusu görevin kendisine emanet edilebileceği bildirilmek istenmektedir.

Seminer eğitimi almamış 17 yaşındaki bir genç için ne büyük bir takdir ve gelecek perspektifi! Bu, kuşkusuz, onun öğretmeni olan "topal Heller" için de bir tür "çalışkanlık belgesi" sayılabilir; nitekim von Kamp daha sonra Notweg Okulu'nda onun halefi olacaktı.

Birkaç hafta sonra, komşu Broich'teki öğretmenlik kadrosu boşaldı ve kalıcı bir atama ile bağımsız öğretmenlik yapma olanağı doğdu. Kendisine çok yakınlık duyduğu vaiz Engels'in tavsiyesiyle, deneme dersinden sonra 8 Temmuz'da seçimi gerçekleşti. Henüz 18 yaşına bile girmemiş olan von Kamp, 22 Ağustos 1814'te Ruhr Nehri'nin karşı yakasında görevine başladı. Ancak başlangıçta resmî olmayan bir biçimde ders verdi; zira Düsseldorf'taki Kraliyet Hükûmeti tarafından düzenlenen atama belgesi daha sonra geldi ve 2 Eylül 1814 tarihini taşıyordu.

Von Kamp, bu dönemi geriye dönüp şöyle anlatır:

"Benim için güzel, yeni bir hayat başladı. Anne babalar ve çocuklar bana sevgiyle yaklaştılar; genç yaşım (bazı öğrenciler yaş bakımından neredeyse öğretmenleriyle aynıydı, hatta içlerinden biri boyca beni neredeyse aşıyordu) ebeveynler tarafından otorite açısından öyle desteklendi ki, çocuklar bana isteyerek itaat ettiler. Kısa sürede tüm ailelerde bir ev dostu oldum; bunların birçoğunda yaşadığım hoş ve öğretici sohbetler için hâlâ içten bir şükran duygusu taşırım."

Broich'te ona, "toplumsal tabakaların çeşitliliği" içinde geniş bir çevre açıldı: "soylu memurlardan, fabrika sahibi Vorster'e, kentlilerden köylülere, fabrika işçileri ve gündelikçilere kadar." Tüm bu kesimlerle iyi ilişkiler kurmaya özen gösterdi.

Genç öğretmen, daha kapsamlı bir eğitim için de kalıcı bir çaba gösterdi. Mülheim'dan gelen öğretmenler ona özel dersler verdi. Ayrıca, 1820'de Moers'ta yeni kurulan öğretmen seminerinin başına geçen Adolph Diesterweg'in pedagojik yazıları onu teşvik etti.

Aralık 1819'da, Krefeld'de, kendisinden iki yaş küçük ve orada doğmuş olan bir likör fabrikatörünün kızı Maria Margareta Wilhelmina Wittfeld ile evlendi. Bu evlilikten iki çocuk dünyaya geldi. İkinci çocuğun, bir kızın, doğumundan bir hafta sonra eşi Şubat 1822'de hayatını kaybetti. Yaklaşık dört yıl sonra von Kamp yeniden evlendi ve Saarnlı Catharina Röttgen ile hayatını birleştirdi. Nikâh, Teinerstraße'deki öğretmen lojmanında kıyıldı.

Bu evlilikten sekiz çocuk daha doğdu. Çocuklarından ikisi (Hermann ve Friedrich) onun hayattayken vefat etti.

Ekim 1824'te, öğretmen Wilhelm Kirchberg'in ölümüyle, reformcu cemaatin papaz okulundaki ikinci öğretmenlik kadrosu boşaldı. Bu, Broich'teki görevden daha yüksek maaşlı bir başöğretmenlik pozisyonuydu. Artık 26 yaşında olan von Kamp başvuruda bulundu. Ancak tek aday o değildi. "27 Ekim 1824'te Mülheim an der Ruhr'da ikinci öğretmenin seçimine dair tutanaklara" göre, Rheinberg, Kalkar, Kettwig, Werden an der Ruhr, Dortmund, Langenberg, Ennepetal yakınlarındaki Breckerfeld, Märk bölgesindeki Westhofen, Remscheid, Solingen, Wuppertal ve Euskirchen yakınlarındaki Flamersheim'dan gelen toplam on dört aday daha yarıştaydı. Altı aday ön elemeden geçti. Bunlar "şarkı

söyleme ve org çalma” becerileriyle dinlenmişti. Tutanağa göre H. A. von Kamp’ın adı anılmamaktadır.

Bunun sonucunda, yerel adayın ayrıca tanıtılmasından vazgeçildi. Çünkü yöredeki tek aday, o tarihte zaten Petrikirche’de orgcu ve kantör olarak görev yapmaktaydı ve seçilecek reformcu okul yönetimince yakından tanınmaktaydı.

“Okul hamisinin kısa bir konuşma ve dua ile (seçim işlemini) başlatmasından sonra, seçim kurulunun tüm üyelerine, oylarını gerçekten yetkin bir okul adamına vermeleri hatırlatıldı ve rica edildi; kendilerini yalnızca, onun aracılığıyla gençliğimizin esenliğinin artırılacağı düşüncesinin yönlendirmesi istendi.”

İki reformcu okuldan, iki başöğretmenli birleşik bir okul kurulması planlanmıştı; bu okullardan birine von Kamp seçilmişti. Ancak çok sayıda itiraz ve dilekçe nedeniyle, iki reformcu okul ancak 1835 yılında Lutherci okul ile birleşerek tek bir okul hâline getirilebildi. Böylece, bugünkü Kaufhof’un bulunduğu yerde, Schollenstraße’de (o zamanki adıyla Notweg) **“Notweg Okulu”**nun yeni binası inşa edildi. Von Kamp burada 1860 yılına kadar başöğretmen olarak görev yaptı.

1763 yılında inşa edilmiş olan “Hölle”deki reformcu okul, kilise tepesinde bulunuyordu. Von Kamp’ın görev yaptığı dönemde buraya şehrin üst kesimindeki çocuklar devam ediyordu. Notweg Okulu’nun yapılmasından sonra, şehirdeki tüm Protestan halk okulu öğrencileri burada eğitildi.

Notweg Okulu’ndaki aşırı kalabalığı gidermek amacıyla, 1860 yılında, Mülheimlı mimar Nohl’un planlarına göre ve 13.500 talerlik bir maliyetle, “üst” şehir için (Notweg Okulu ise “alt” şehir için) yeni bir okul binası inşa edildi. “Rahmen Okulu” (resmî adıyla “Rahmen’deki Protestan İlkokulu”), Kettwiger Caddesi 62 / Rahmenstraße köşesinde kuruldu.

2 Ocak 1861’de okul faaliyetlerine başlamasıyla birlikte, artık 64 yaşında olan von Kamp, bu halk okulunun ilk başöğretmeni olarak yönetimle görevlendirildi. Bu üçüncü okulunda yürüttüğü öğretmenlik faaliyeti sırasında, 1864 yılında kendisine altın (jübilesini) yaşamak nasip olacaktı.

Öğretmenlik jübilesini kutlamak üzere 23 Ağustos günü, yalnızca jübilar için değil, kelimenin tam anlamıyla gerçek bir bayram günü oldu. Daha bir önceki akşam, iki koro derneği jübilar onuruna serenat sundu. Bir müzik topluluğu, kutlama gününde “okulun hükümdarı”na ilk sabah selamını getirdi. Okul ve sokaklar çiçekler ve çelenklerle süslenmişti. Alman ve Prusya renklerindeki bayraklar, von Kamp’ın yaşadığı okul binasından Petrikirche’ye uzanan tören alayının yolunu çevreliyordu.

Bayram ayininde, aynı zamanda yerel okul müfettişliği görevini de yürüten Superintendent Schulz kutlama vaazını verdi. Ardından Scholl Salonu’nda bir tören ve şenlik yemeği düzenlendi. Ailesinin yanı sıra Rahmenschule’nin üç sınıfının öğrencileri, Duisburg’dan ilçe kaymakamı, okul idaresinin temsilcileri, din adamları, okul yönetimi ile belediye meclisi ve yurttaşlardan çok sayıda temsilci hazır bulundu. Tören sırasında, saçları ağarmış başöğretmene Kızıl Kartal Nişanı 4. Sınıf verildi; bu, onun statüsündeki biri için son derece nadir bir onurdu.

Kırk yıl sonra bile Broich'teki eski öğrenciler, o dönemdeki genç öğretmenlerini hatırlamış ve onurlandırmada geri kalmak istememişlerdi. Broich'teki Stockfisch Lokantası'nda bir kahve daveti düzenlemişlerdi.

Bu sırada von Kamp yaklaşık 68 yaşındaydı. Artık emekliye ayrılmayı düşünüyordu; yaşı ilerlemişti ve işitme kaybı onu zorlamaya başlamıştı. Ayrıca savaş sonrası değişen öğrenci kuşağı, davranışları ve çalışma isteği bakımından ona belirgin biçimde güçlük çıkarıyordu. Düsseldorf'taki Kraliyet Hükümeti'ne yaptığı bir başvuruya, bu durumda yıllık 200 taler emekli maaşı alabileceği yanıtı verildi. Ancak bununla ailesini geçindiremeyeceğini düşündü. Böylece, daha gençliğinden beri sıkça dile getirdiği "Okuldan mezara" sözüne uygun olarak görevde kaldı.

Bu söz, üç yıl sonra gerçeğe dönüştü. 26 Kasım 1867 Cumartesi günü, derslerini her zamanki gibi saat 12.00'de bitirdi. Kendini iyi hissetmiyordu ve konutuna geçti. Orada, 1. sınıf öğrencileri (= üst sınıfın mezuniyet öğrencileri), onun isteği üzerine ve farkında olmadan, kendisine bir veda şarkısı söylediler: "Kim bilir, sonum bana ne kadar yakındır." Öğleden sonra von Kamp, 71 yaşında Rahmenschule'nin okul binasında hayata veda etti. 29 Kasım sabahının erken saatlerinde, Kettwiger Straße / Friedhofsweg üzerindeki yakın mezarlığa defnedildi. Okul yönetiminin ölüm ilanında şöyle deniliyordu:

"Son nefesine kadar mesleği için yaşadı; okul onun için bir gönül meselesiydi. … Cemaat, ailesi ve yakın dostları onda çok şey kaybetti! Ama o artık bütün huzursuzluklardan ve yakınmalardan kurtulmuş, Rabb'inin sevincine kavuşmuştur. Huzur içinde yatsın."

Mezar taşında, kendi kaleme aldığı şu dizeler yer alır:

"Uzuvlarımı bırakın

Tozdan yatağa,

Ölümlü olan geçip gitsin.

İnancım bana söyler ki:

Rab bizi tozdan çağırır,

Bir gün yücelterek yeniden buluşmaya."

Dolu dolu ve çalışmayla geçen bir yaşam, onun meslek ahlâkını — kökleri derin bir dindarlığa dayanan — ve özverisini yansıtır:

- Kendisine emanet edilen gençliğe hizmeti
- Pedagojik ve yazınsal çalışmaları
- Yerel tarih alanındaki yazıları ve araştırmalarıyla yurduna bağlılığı
- Şiirleri, şarkıları ve anlatıları yoluyla halk eğitimi alanındaki katkıları
- Heißen'deki Wiesche Maden Ocağı'nın madenci korosunun kurucusu ve yöneticisi olarak yürüttüğü faaliyetler
- Ve nihayet, Petrikirche reforme cemaatinin kantoru ve orgcusu olarak hizmeti

Onun çalışmaları yalnızca okul öğretmenliğiyle sınırlı değildi. İşte bu nokta, von Kamp'ı kendi dönemindeki Mülheimlı meslektaşlarından ayırır. Kalabalık bir ailesi ve sabahları 8–12, öğleden sonraları 14–16 saatleri arasında (cumartesi öğleden sonraları hariç) süren ders yüküne rağmen;

akşam derslerini, sınırlı gelirini artırmak için verdiği özel dersleri, kilise cemaatindeki org hizmetini, ayinlerde öncül şarkı söylemeyi ve cenaze alaylarına mezarlığa kadar eşlik etmeyi de yerine getirmeyi başarmıştır.

Şarkı ve müziğin geliştirilmesinde de kendisini dinî–ruhsal bir görevle yükümlü hissediyordu. Maden idaresi, “madenciler arasındaki kabalığın” azaltılması amacıyla, özel günlerde madenci kıyafetleriyle çalacak bir müzik topluluğu kurmasını kendisinden rica etti. Bu görevi, inanç ve meslek anlayışına uygun olarak, karşılıksız yürüttü. Bu çalışmadan, Heißen’deki Wiesche Maden Ocağı madencileri için hazırlanan ve “Grubenklänge” (Maden Ezgileri) başlığını taşıyan bir maden şarkıları derlemesi doğdu; bu, madenciler için hazırlanmış bir şarkı kitabıydı.

Buradaki ilkokul öğretmeni Bungert, von Kamp’ın sözlerini bestelemiş ve **“Grubenklänge için Melodi Kitabı”**nı hazırlamıştır.

1829 tarihli “Mailied” (Mayıs Şarkısı) ise günümüze kadar yalnızca çok sayıda şarkı derlemesine değil, aynı zamanda okuma kitaplarına ve okul şarkı kitaplarına da girmiştir. Burada, Konrad Ricken tarafından yayımlanan — Mülheim-Styrum’daki Dümptener Straße üzerinde bulunan II No’lu Evangelik İlkokul’un müdürü — “Niederrheinisches Liederheft für Volksschulen” adlı küçük kitaptan bir baskı yer almaktadır (Sam. Lucas Matbaası ve Yayınevi, Elberfeld, yaklaşık 1915).

Pek çok şarkı von Kamp’ın kaleminden çıkmıştır. En bilinen şarkısı “Alles neu, macht der Mai” (Mayıs her şeyi yeniler) 1829

Mayıs Her Şeyi Yeniler

Mayıs her şeyi yeniler,
Ruhu taze ve özgür kılar.
Evden çık, gel dışarı,
At üzerindeki uyuşukluğu.
Güneş ışığı dört bir yanda parlar,
Çiçekler ve çayırlar kokular saçar.
Kuş cıvıltısı, boru sesleri
Ormanın boyunca yankılanır.
Mayıs her şeyi yeniler,
Ruhu taze ve özgür kılar.
Evden çık, gel dışarı,
At üzerindeki uyuşukluğu.
Yeşil dallar tomurcuklanır,
Altın güneşle süslenir.
Gençliğin sevinci uyanır,
Eski dertler susar, diner.
Mayıs her şeyi yeniler,
Ruhu taze ve özgür kılar.
Evden çık, gel dışarı,
At üzerindeki uyuşukluğu.
Sevgi yeniden canlanır,

Kalpte umut filizlenir.
İnsan yeni bir güçle
Hayata yeniden başlar.

(Broich Şatosu ve Broich Hâkimiyeti.
Tarihî dikkat çekici olaylar derlemesi) adlı eseri, von Kamp'ı Mülheim'in ilk tarih araştırmacısı ve yerel tarih yazarı konumuna getirir. Uzun yıllara yayılan araştırmaların ardından eser 1851 yılında yazarın kendi yayını olarak yayımlanmıştır.
4 Mayıs 1850 tarihli "Aboneliğe Davet" metninde von Kamp, yerel tarih çalışmasının çerçevesini şöyle çizer:
"Broich Şatosu'nun ve Broich hâkimiyetinin tarihi, yalnızca bu hâkimiyet bölgesinde yaşayanlar için değil, aynı zamanda her yurtsever için de pek çok hatırlanmaya değer unsur sunmaktadır; dolayısıyla bunların korunup saklanmasını istemek son derece doğaldır. İmzası bulunan kişi, boş zamanlarında bu alanla ilgili araştırmalar yoluyla edinebildiği bilgileri bir araya getirmeyi kendisi için hoş bir uğraş hâline getirmiştir ve eğer önemli basım masraflarının karşılanacağını görebilirse, bunları kamuoyuna sunmak istemektedir. Burada yerel tarihe duyulan ilginin sıkça dile getirilmiş olması nedeniyle, bu kitap için abonelik çağrısında bulunarak yeterli katılım bulmayı ummaktadır…"
Mevcut malzemenin zenginliği nedeniyle kitap başlangıçta öngörülenden daha kapsamlı hâle gelmiş, buna karşılık fiyatı artırılmamıştır. Kendi imkânlarıyla geçinen bir ilkokul öğretmeni olan von Kamp için, bu eserin kendi yayını olarak basılmasının büyük olasılıkla maddi bir kayba yol açtığı varsayılabilir.
Buna rağmen, ikinci bir cildin yayımlanması da gündeme gelmiştir. Von Kamp, Aralık 1863'te bir kez daha kamuoyuna bir ilanla seslenmiştir:
"Bu küçük kitabın (birinci bölümün) birçok tarih meraklısı tarafından dostça karşılanmış olması ve yetkin değerlendirmecilerden gelen çeşitli olumlu eleştiriler benim için ne kadar sevindirici olduysa, basım ve diğer yan masrafların bana geri ödenmemiş olması — bırakınız emeğimin karşılığında en küçük bir ücret almayı — o kadar da moral bozucuydu. Buna rağmen, konuya duyduğum kişisel ilgiden ötürü toplamaya ve eklemeler yapmaya devam ettim; ancak bu derlemenin sözünü verdiğim ikinci bölümünü yayınevine teslim edecek cesareti kendimde bulamadım."

Broich Şatosu

Tarihsel hatıra ve belgelerden oluşan bir derleme
H. A. von Kamp I. Cilt
Mülheim an der Ruhr, 1851 Yazarın kendi yayını olarak
Mülheim'de, S. Kamp matbaasında

Bu eser, Mülheim’in ilk yerel tarih çalışması ve şehir tasviridir.

1982 yılında Mülheim an der Ruhr Turizm Derneği tarafından yayımlanmıştır.

Abonelik Listesi muhtemelen ilgilenenler arasında elden ele dolaştırılmıştır. Bunun bir örneği şehir arşivinde bulunmaktadır. Listede 14 isim yer almaktadır: Duisburg’dan altı kişi—bunların arasında iki tüccar ve bir avukat vardır; Kamp’ın memleketi Ruhrort’tan bir vaiz. Diğer kişiler Ren’in sol yakasındandır: Hoch-Emmerich’ten (bugün Rheinhausen’e bağlı) bir vaiz ve bir öğretmen. Moers’ten ise üç öğretmen, bir toprak sahibi ve bir tüccar bulunmaktadır. Bu sonuncu kişi, Moers eski pazar yerindeki aile evinde 1697’de kentin en tanınmış oğullarından birinin doğduğu tekstil tüccarı Carl Schultze’dir: Mülheim’de son derece hayırlı etkiler bırakmış olan Pietist ve kilise ilahileri şairi Gerhard Tersteegen; Alman reform kilisesinin en önemli mistiği; sözleri ve yazılarıyla pek çok kişi için ruhani bir rehber ve manevi önder olmuştur.

Moersli öğretmenlerden biriyle von Kamp’ın muhtemelen kişisel bir tanışıklığı vardı. Bu kişi, kendisiyle yaşıt olan Lüterci cemaat okulu öğretmeni Wilhelm Greef idi. Mülheimli meslektaşı gibi o da şehir kilisesinde orgcuydu. Tutkusu başlı başına müzikti. Ölümü vesilesiyle 1875’te yayımlanan bir nekrolojide belirtildiği üzere, müzik onun için “ruhu gençleştiren göksel bir sanat”tı. Elli’den fazla besteyle ortaya çıktı; çoğunlukla kendisine verilen şiirleri besteledi. Kayınbiraderi Ludwig Erk ile birlikte halk şarkılarının ilk derleyicileri arasında yer aldı.

Erk, yazılarını—kısmen von Kamp gibi—Essen’de Bädeker’de yayımladı. Bunların arasında 1836’da yayımlanan “Bir, iki, üç ve dört sesli okul şarkıları derlemesi” de bulunur; bu eserde, bir kısmı Erk tarafından bestelenmiş von Kamp’a ait 16 şarkı yer almaktadır.

Muhtemelen masrafları karşılamaya yetmeyecek sayıda ilgilinin bulunması nedeniyle, von Kamp yerel tarih çalışmasının ikinci cildini bastırmaktan vazgeçmiştir. Finansal riskin yanı sıra, artık 67 yaşında olan yazarın giderek azalan gücünün de bu kararda payı olmuş olabilir

Bu durum, tasarladığı girişimden vazgeçmesine yol açtı. Öte yandan von Kamp, yukarıda anılan çağrısında, “o tarihe kadar henüz bilinmeyen, dikkate değer tarihî belge parçalarına, evraklara vb. sahip olan herkesten, eserin tamamlanması için bunları kendisine nezaketle ulaştırmalarını” rica etmektedir.

Hermann Adam von Kamp’ın önemli bir çalışma alanına burada yalnızca değinilmiştir: ders kitabı yazarı, gençlik ve halk yazarı olarak faaliyetleri. Bu makalenin yazarı, gelecek yıllıkta bu konuya ilişkin daha ayrıntılı bir katkı sunmayı planlamaktadır. Okuyucuların, von Kamp’a ait bu tür basılı eserlerden haberdar olmaları hâlinde, inceleme imkânı sağlamalarından memnuniyet duyarım. Özellikle bulunması güç olan yeni yıl kitapçıklarına ilgi duymaktayım.

Gregor Sanders, Moers

Diplomalı pedagog ve ortaokul (Realschule) müdürü,

aslen Mülheim an der Ruhr’lu

Editörün notu: (İli Taşdöğen)

“Bu çalışma, Gregor Sanders tarafından kaleme alınmış olup Mülheimer Jahrbuch 2004’te (s. 313–322) yayımlanmıştır. Metin, özgün Almanca baskısından Türkçeye AI desteğiyle çevrilmiştir.

Kaynak:

Gregor Sanders, Hermann Adam von Kamp – Aus der Schule ins Grab, Mülheimer Jahrbuch 2004, s. 313–322.